

ВЕСНА ТРАЈКОВСКА*
Универзитет „Св. Климент Охридски”
Битољ
РАДОМИР ТРАЈКОВИЋ**
Факултет безбедности
Скопље

УДК: 378.147::811.111
811.111'276.6:34
Прегледни рад
Примљен: 08.04.2012
Одобрен: 04.05.2012

СТРАТЕГИЈЕ ИНТЕГРИСАЊА ВОКАБУЛАРА ИЗ ОБЛАСТИ ЉУДСКИХ ПРАВА У НАСТАВНЕ МАТЕРИЈАЛЕ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА ЗА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Сажетак: Настава енглеског језика игра значајну улогу у процесу образовања будућих професионалаца у области безбедности. Поред усвајања знања важног за њихову област студија, они морају поседовати и енглеске језичке вештине које ће им омогућити да успешно комуницирају у мноштву различитих ситуација.

У раду дајемо преглед неколико различитих стратегија које наставници енглеског језика за посебне намене (ЕПН) могу употребити у процесу развијања наставних материјала за изучавање вокабулара везаног за људска права, посебно за полицијске полазнике. Одабрана терминологија из области људских права интегрисана је у конкретна вежбања различитог типа, чији је циљ побољшање знања студената у вези са специјализованим вокабуларом који је неопходан за њихову будућу професију.

Кључне речи: ЕПН, вежбања, људска права, вокабулар, наставни материјали

Увод

У последњих неколико деценија поседовање релевантних енглеских језичких вештина међу професионалцима различитих области пос-

* trajkovska_vesna@yahoo.com

** radomir.trajkovic@gmail.com

тало је важан критеријум за њихов професионални успех и напредовање у каријери. То важи и за полицијске службенике, имајући у виду специфичну природу њихове професије и потребу за комуникацијом на енглеском језику, нарочито у службама које су директно везане за кореспонденцију на међународном нивоу, како и комуникацију са људима са различитом језичком позадином. Имајући у виду значај тог аспекта у области полиције, неопходно је радити на развијању наставног плана за изучавање енглеског језика који ће бити прилагођен потребама појединаца који се школују за специфичну област. Садржај курсева енглеског језика мора бити осмишљен тако да обухвати мноштво релевантних полицијских тема прилагођених нивоу знања језика који имају студенти.

Што се тиче теме људских права, постоји више фактора који доприносе да се она посматра као неизбежно везана за поседовање добрих енглеских језичких вештина. Наиме, концепт људских права садржан је у многим документима и актима усвојеним у тој области на међународном нивоу и правно обавезујућим за државе потписнице. То практично значи да је већина концепата који се односе на људска права уведена у документа овог типа и лексички обликована у језику на којем су написана, а затим и усвојена. С обзиром на чињеницу да је енглески језик већ стекао статус језика међународне комуникације, логично је да је већина тих концепата изворно развијена на енглеском језику, а затим се „извозила” у остале језике, што намеће потребу његовог укључивања као интегралног дела професионалне едукације студената из области безбедности.

Имајући у виду претходно поменуте аспекте, у наредним поглављима представимо неке од могућих опција за интегрисање вокабулара везаног за људска права у материјале за изучавање енглеског језика од стране полицијских полазника, на начин на који то радимо са студентима Факултета безбедности у Скопљу. У Македонији постоји недостатак одговарајућих наставних материјала који обухватају ту тему, а који су намењени за поменуту циљну групу, што је представљало додатни мотив за писање овог рада. У ширем региону, конкретније у Србији, тема људских права је у последњих петнаестак година успешно обрађивана у уџбеницима намењеним студентима Криминалистичко-полицијске академије у Београду.¹

¹ Ова је тема била обрађивана од стране више аутора а вежбе везане за вокабулар из области људских права могу се наћи у радовима В. Николенцић (1995), И. Павловић и Д. Мићовић (2002), В. Анђелић-Николенцић (2002), В. Анђелић-Николенцић и М. Сто-

Како бисмо обезбедили неопходну везу између специфичне теме и природе вежбања (чији је циљ искључиво дидактички), решили смо да вежбања осмислимо на основи аутентичних извора, путем селекције и прилагођавања аутентичних докумената и текстова везаних за теме људских права и њиховог трансформисања у одговарајуће наставне материјале за изучавање енглеског језика.

Аутентични материјали у настави енглеског језика

Једна од најбољих солуција када је у питању представљање специјализоване терминологије студентима енглеског језика за посебне намене (ЕПН) јесте употреба аутентичних материјала који су изворно написани на конкретном језику, али не са циљем да буду коришћени у настави страног језика. Према традиционалној дефиницији Дејвида Нунана (David Nunan), појам аутентичних материјала односи се на „оне материјале које су написане из других разлога, а не да би били коришћени у настави језика” (1998: 99). Они су најчешће написани од стране изворних говорника и намењени су, исто тако, изворним говорницима, што додатно доприноси њиховој релевантности као оригиналним аутентичним изворима који су настали у природном окружењу, међу обичним говорницима језика.

Аутентични материјали могу се грубо класификовати у неколико категорија. За потребе нашег рада, искористићемо модификовану форму класификације коју даје Гебхард (Gebhard) (1996), а која обухвата следеће типове:

- 1) *материјали за слушање/гледање*; та група покрива аутентичне материјале које се могу користити за побољшање вештине слушања код студената, како што су, на пример: ТВ програми, филмови, стрипови, документарне серије, песме, радио, ТВ и интернет огласи, вести итд.;
- 2) *визуелни материјали*; материјали из те категорије су првенствено намењени развијању вештине причања, на основу аутентичног визуелног инпута; тај инпут се може узети из различитих извора, а као најчешће коришћени издавају се: фотографије, слике из новина и часописа, знакови и илустрације из различитих извора (нпр., постера, реклама, флајера, брошура и сл.) итд.;

јов (2002) итд. За детаљнији преглед конкретних лекција у радовима поменутих аутора са Криминалистичко-полицијске академије видети: Павловић, И., Анђелић-Николенцић, В. (2010): Заступљеност теме људских права у уџбеничкој литератури КПА на предмету енглески језик, *Безбедност*, 2/2010, МУП: Београд, стр. 124–133.
http://prezentacije.mup.gov.rs/upravazaobrazovanje/aktuelno/bezbednost_2_2010.pdf

3) *штампани материјали*; та категорија материјала је нарочито погодна за побољшање вештине читања и вештине причања, и они се углавном позајмљују из штампаних медија, првенствено из новина и часописа; за наставнике енглеског језика могли би бити корисни следећи извори: новински чланци, текстови из часописа, знакови на улицама, информативне брошуре, мапе и сл.

Постоји мноштво активности и задатака који се могу осмислити од стране наставника енглеског језика помоћу извора из све три категорије, а форма и учесталост њихове употребе на часу зависе од креативности и интереса наставника да створи релаксирајућу атмосферу у учионици која ће осликавати својеврсну природну средину, у којој се језик заправо и користи у стварном животу. Ипак, када се ради о ЕПН, можемо закључити да је немогуће користити све наведене типове аутентичних материјала са подједнаким успехом. Ограничења са којима се сусрећу наставници енглеског језика резултат су специфичности конкретне теме, што значи да они могу користити само ограничени број аутентичних извора који обухватају одговарајућу лексику. За илустрацију послужимо се примером теме људских права, чиме се заправо и бави овај рад. Из прве категорије аутентичних извора наставници могу искористити документарне филмове који третирају проблем нарушавања људских права, као и игране филмове и вести везане за ову тему. Што се тиче визуелних материјала, наставници могу искористити одређене слике жртава кршења људских права, које би охрабриле студенте да употребе своју креативност и да развију дискусију о конкретним ситуацијама представљеним на сликама, као и о емотивном стању и осећањима жртава. Знакови са различитим кампањама намењеним подизању свести о људским правима могу исто тако да се искористе, као и слике из дневних новина која се односе на истините догађаје. Најкориснији извори из треће групе могу се пронаћи у чланцима специјализованих часописа и журнала која се баве људским правима, брошурама невладиних организација у овој области, чији је циљ информисање становништва итд.

За практично илустровање могућности „експлоатације” аутентичних извора из све три категорије, представимо неколико различитих типова вежбања вокабулара које се могу искористити на часу енглеског језика, а које се односе конкретно на тему људска права.

Аутентични материјали у вежбањима везаних за вокабулар из области људских права

Како што смо већ напоменули, настава ЕПН разликује се од наставе енглеског као страног језика, јер се бави специфичном облашћу језика, намењеном специфичној циљној групи студената. Курсеви ЕПН прилагођени су специфичним потребама и интересима студената који морају стећи одговарајуће енглеске језичке вештине, како би могли да обављају своје професионалне задатке (нарочито оне везане за комуникацију на међународном нивоу, едукацију у специфичном пољу, присуство на семинарима, обукама и сл.) на успешнији начин. Да би одговорили овим потребама, неопходно је развијати силабус ослонивши се на материјале засноване на пољу професионалне експертизе студената (Tarnopolsky, 2009). То се може постићи употребом такозваног приступа везаног за садржај (*content-based approach*) као сегмент ширег концепта комуникативног изучавања језика који доминира наставом енглеског језика у задњих тридесетак година. Поменути приступ се, у ствари, односи на одабир одређених тема релевантних за дату област, њихово прилагођавање нивоу језика студената и трансформисање у интерактивним вежбањима и задацима чији је главни циљ подизање интереса и мотивације студената за изучавање језика.

Имајући у виду потешкоће са којима се наставници енглеског језика суочавају у процесу одабира одговарајућих садржаја, једна од најпродуктивнијих опција свакако је приклањање аутентичним изворима. У контексту људских права наставници могу искористити широки спектар званичних конвенција, повеља, декларација и других докумената усвојених од стране различитих међународних организација, изворно написаних на енглеском језику. Вежбања које ћемо представити у наредном одељку заснована су управо на таквим текстовима.

Пример вежбања 1: Деривација речи

Прво вежбање у овој групи намењено је развоју вештине деривације (грађења) нових речи на основу постојећих. Како бисмо постигли тај циљ, студентима смо дали одломак текста члана 6. Европске конвенције за људска права Савета Европе, где одређене речи текста студенти треба да преобразе у њихову тачну форму помоћу суфиксације. С обзиром на то да се процеси деривације могу одвијати у више смерова (глагол→именица, именица→придев, именица→именица итд.), у овом смо

вежбању студентима дали комбинацију од неколико различитих типова деривације, како би активност представљала већи изазов за њих.

ARTICLE 6

Right to a fair trial²

1. In the determination of his civil rights and OBLIGE (Key: **obligations**) or of any CRIME (Key: **criminal**) charge against him, everyone is entitled to a fair and public HEAR (Key: **hearing**) within a reasonable time by an INDEPENDENCE (Key: **independent**) and IMPARTIALITY (Key: **impartial**) tribunal established by law. JUDGE (Key: **judgement**) shall be pronounced publicly but the press and public may be excluded from all or part of the TRY (Key: **trial**) in the interests of morals, public order or NATION (Key: **national**) security in a DEMOCRACY (Key: **democratic**) society, where the interests of juveniles or the PROTECT (Key: **protection**) of the PRIVACY (Key: **private**) life of the parties so require, or to the extent strictly necessary in the opinion of the court in special circumstances where publicity would prejudice the interests of justice.

2. Everyone charged with a CRIME (Key: **criminal**) offence shall be presumed INNOCENCE (Key: **innocent**) until proved GUILT (Key: **guilty**) according to law.

3. Everyone charged with a criminal OFFEND (Key: **offence**) has the following minimum rights:

- (a) to be informed promptly, in a language which he understands and in detail, of the nature and cause of the ACCUSE (Key: **accusation**) against him;
- (b) to have adequate time and facilities for the preparation of his DEFEND (Key: **defence**);
- (c) to defend himself in person or through legal assistance of his own choosing or, if he has not sufficient means to pay for legal assistance, to be given it free when the interests of JUST (Key: **justice**) so require;
- (d) to examine or have examined witnesses against him and to obtain the attendance and EXAMINE (Key: **examination**) of witnesses on his behalf under the same conditions as witnesses against him;
- (e) to have the free ASSIST (Key: **assistance**) of an interpreter if he cannot understand or speak the language used in court.

² Текст је преузет из члана 6 Конвенције: Council of Europe, *European Convention on Human Rights, as amended by Protocols Nos.11 and 14*, Council of Europe Treaty Series, No. 5, pp. 9–10.

Пример вежбања 2: Синоними

Синоними представљају важан сегмент у процесу усвајања страног језика. У оквиру контекста наставе ЕПН, веома је значајно да се студенти упознају са широким спектром речи којима се могу изразити слични или идентични појмови. У овој одељку представимо вежбање у које студенти имају прилику да вежбају правилну употребу вокабулара везаног за људска права, на бази информација везаних за *Amnesty International*, преузетих са званичног сајта организације.³ Студенти имају за задатак да замене подвучене речи у реченицама њиховим одговарајућим синонимима, онако како се јављају на званичном сајту:

- 1) Amnesty International is a worldwide (Key: **global**) movement of more than 3 million supporters, members and activists in over 150 countries.
- 2) We work with and for each other to protect (Key: **defend**) human rights.
- 3) We believe that human rights misapplications (Key: **abuses**) anywhere are the concern of people everywhere.
- 4) Until every person can use (Key: **enjoy**) all of their rights, we will continue our efforts.
- 5) We will not stop until everyone can live in respect (Key: **dignity**) ; until every person's opinion (Key: voice) can be heard; until no one is physically or mentally harmed (Key: **tortured**) or killed (Key: **executed**).
- 6) Our members are the cornerstone of these endeavours (Key: **efforts**).
- 7) They address (Key: **take up**) human rights issues through letter-writing, online and offline agitation (Key: **campaigning**), protests, (Key: **demonstrations**) vigils and direct lobbying of those with authority (Key: **power**) and influence.
- 8) Locally, nationally and globally, we join together to bring together (Key: **mobilize**) public pressure and express (Key: **show**) international solidarity.
- 9) Together, we make a change (Key: **difference**).
- 10) At the core (Key: **heart**) of Amnesty International is this belief (Key: **idea**) that we are at our most powerful when we stand together for people's privileges (Key: **human rights**).
- 11) We work together in many different ways, so that all our followers (Key: **supporters**) can be involved, wherever they live and whatever their age, education (Key: **background**) or expertise (Key: **skills**).
- 12) Our organized action (Key: **movement**) is driven by our members, supporters, our more than 1,800 staff members and hundreds of altruist helpers (Key: **volunteers**) around the world.

³ Реченице у овом делу преузете су са званичног сајта *Amnesty International*: <http://www.amnesty.org/en/who-we-are/about-amnesty-international>.

Пример вежбања 3: Антоними

Други начин представљања и вежбања употребе нових речи је помоћу употребе антонима, граматичког концепта који се односи на речи са супротним значењима. Антониме можемо објаснити или путем представљања префикса који означавају супротност значења (нпр. *discrimination* – *non-discrimination*, *behave* – *misbehave*, *legal* – *illegal*, *legitimate* – *illegitimate*, *violent* – *non-violent* итд.) или путем представљања лексичких јединица које имају различиту форму, а које изражавају два супротна значења (нпр. *innocent* – *guilty*, *imprison* – *release* итд.).

У овом делу представимо пример вежбања из друге групе, путем интегрисања речи са различитом морфолошком формом које изражавају супротне лексичке концепте. Како бисмо постигли аутентичност, изабрали смо одломке из неколико чланова Европске конвенције за заштиту од тортуре и у сваком параграфу заменили смо оригиналне речи њиховим антонимима. Студентима смо дали задатак да раде у паровима и покушају да препознају антониме датих речи.⁴

Article 2

Each Party shall prohibit (Key: **permit**) visits, in accordance with this Convention, to any place outside (Key: **within**) its jurisdiction where persons are given (Key: **deprived of**) their liberty by a public authority.

Article 4

2 The *outsiders* (Key: **members**) of the Committee shall be chosen from among persons of high moral character, known for their *incapability* (Key: **competence**) in the field of human rights or *lacking* (Key: **having**) professional experience in the areas not mentioned in (Key: **covered by**) this Convention.

4 The members shall serve in their *collective* (Key: **individual**) capacity, shall be subordinate (Key: **independent**) and *subjective* (Key: **impartial**), and shall be available to serve the Committee *unproductively* (Key: **effectively**).

Article 8

1 The Committee shall notify the Government of the *disinterested Party* (Key: **Party concerned**) of its intention to carry out a visit. After such notification, it may at any time stay away from (Key: **visit**) any place referred to in Article 2. (Party concerned, visit)

⁴ Извор: Европска конвенција за заштиту од тортуре, доступна на: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/126.htm>.

- 2 A Party shall deprive the Committee of (Key: **provide with**) the following facilities to carry out its task:
- a expulsion from (Key: **access to**) its territory and the right to travel without restriction;
- b incomplete (Key: **full**) information on the places where persons deprived of their liberty are being released (Key: **held**);
- c restrained (Key: **unlimited**) access to any place where persons are deprived of their liberty, not counting (Key: **including**) the right to move inside such places without restriction; (unlimited, including)
- d other information available to the Party which is unimportant (Key: **necessary**) for the Committee to carry out its task. In seeking such information, the Committee shall neglect (Key: **have regard to**) applicable rules of national law and professional ethics.

Article 10

- 2 If the Party succeeds (Key: **fails**) to co-operate or accepts (Key: **refuses**) to improve the situation in the light of the Committee's recommendations, the Committee may decide, after the Party has had an opportunity to make known its views, by a majority of two-thirds of its members to make a public statement on the matter.

Article 11

- 1 The information disseminated (Key: **gathered**) by the Committee in relation to a visit, its report and its consultations with the Party concerned shall be public (Key: **confidential**).

Article 17

- 1 This Convention shall not prejudice the provisions of foreign (Key: **domestic**) law or any international discord (Key: **agreement**) which provide greater protection for persons deprived of their liberty.

Пример вежбања 4: Колокације

За постизање вишег нивоа прецизности када је у питању правилно изражавање мисли на енглеском језику, неопходно је да студенти постану свесни правилне употребе одређених комбинације речи. Из тог разлога вежбања која се односе на колокације морају нужно да сачињавају саставни део силабуса, а овде ћемо представити модел за њихово успешно укључивање у остале активности на часу. Аналогно претходним примерима, и у овом случају изабрали смо аутентичан из-

вор који се односи на Европски суд са људска права. Упутили смо студенте на званични сајт Суда и на брошуру „Европски суд за људска права у 50 питања”, где су приказани структура и јурисдикција Суда. Када су прочитали брошуру, студенти су имали задатак да на празним местима у датим реченицама изабере одговарајуће колокације. Вежбање је осмишљено у форми питања са више датих опција (*multiple choice questions*) и представљено је на следећи начин:⁵

- 1) An international judicial organ was established with jurisdiction to _____ States that do not fulfil their undertakings
 - a) **find against**
 - b) find in
 - c) search for
- 2) One of the basic rights secured by the Convention is the right to a _____.
 - a) right hearing
 - b) just hearing
 - c) **fair hearing**
- 3) In cases concerning their own country, ”national judges” may be invited to _____ only in exceptional cases.
 - a) stand in a Committee
 - b) take a seat in a Committee.
 - c) **sit in a Committee**
- 4) A seven-judge Chamber _____.
 - a) rules in a case
 - b) **rules on a case**
 - c) rules out a case
 - a) **by a majority vote**
 - b) with a majority vote
 - c) in a majority vote.
- 5) A ”national judge” is the judge elected in respect of the State against which the _____.
 - a) application was filed
 - b) **application was lodged**
 - c) application was pronounced
- 6) Some of the judges in the Grand Chamber are selected by drawing a lot.
 - a) **drawing a lot**
 - b) choosing a lot
 - c) finding a lot

⁵ Реченице у овом делу преузете су са брошуре „Европски суд за људска права у 50 питања”, која се може наћи на званичном сајту Суда: http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/5C53ADA4-80F8-42CB-B8BD-CBBB781F42C8/0/FAQ_ENG_JANV2012.pdf

- 7) The _____ takes two different forms: referral and relinquishment.
a) beginning of proceedings
b) **initiation of proceedings**
c) launching of proceedings
- 8) When the Grand Chamber _____ on referral, it does not include any judges who first examined the case.
a) listens to a case
b) **hears a case**
c) speaks of a case
- 9) Legal representation is not indispensable; anyone can _____ directly.
a) take a case a) **before the Court**
b) send a case b) ahead of the Court
c) **bring a case** c) in front of the Court
- 10) The Court can decide if it is appropriate _____ in a given case.
a) to organise a public hearing
b) **to hold a public hearing**
c) to stage a public hearing
- 11) Applications must be _____ within six months following the last judicial decision in the case in the country concerned.
a) **lodged with the Court**
b) lodged in the Court
c) lodged at the Court
- 12) The person or State in question is entitled _____ and take part in public hearings
a) **to file pleadings**
b) to lodge pleadings
c) to submit pleadings

Пример вежбања 5: Случајеви кршења људских права

На крају, решили смо да представимо један пример у којем одломци нису узети из официјалног документа. У конкретном случају, студенти имају прилику да успоставе својеврсну везу између аутентичних извора, са једне стране, и ситуације из стварног живота, са друге стране. Студентима смо, заправо, дали одломке сведочења троје људи који су били дискриминисани по различитим основама. На бази њихо-

вог познавања садржаја члана 14. Европске конвенције за људска права, који забрањује дискриминацију, студенти су имали задатак да прочитају сведочења и да покушају да препознају конкретан тип дискриминације којој су ове три жртве биле изложене:

Situation A

(discrimination on the grounds of sex)

”...

In fact, it was exactly because of the promotion that I made this discovery. I had worked for 7 years as an accountant in this firm, before they promoted me to the position of Chief Financial Officer. Just three months into my new office, a retired colleague, actually the former Head of the Laboratories, paid a visit. She had received a letter from the National Pension Fund requesting from her to submit certain additional documents from our accounting in order to even out the calculation of the exact amount of her pension. This was the first time in my career with this company that I had to go through the salary files of our staff. Once I was done with our former colleague, I decided to go through my own figures, and see how my salary progressed over the years. I was already coming up in my mind with some ideas how to develop stimulating salary schemes for our staff... after all, as the Chief Financial Officer it was part of my job.

It was then that I realized that Hanna and I, who were the only women in the Finances, were earning on average 20% less than our men colleagues. Even now, as the Chief Financial Officer, my salary is about 30% smaller than that of other Chiefs Officers. The retired colleague who came to see me, she had spent the last 11 years of her carrier in this company as the Head of Laboratories, and yet, she continuously received an exactly 17% lower salary than her deputy, who was, of course, male.

I immediately approached the Board of Directors, alarmed them of this unfair salary policy, I readily proposed measures to be taken to straighten things out, and even redress the women to a certain extent. But no, they said this was a remnant from the early days of this company, almost a hundred years ago, when, yes, women were paid less, but back then they received poorer education and were less qualified than men, so it was justified to pay them less. And I argued that that was a hundred years ago, and now times have changed, things have changed. But no, they wouldn't listen!...”

Well, that's why now they're in for some trouble! I'm going to squeeze out the last penny they had stolen from us women!”

Situation B

(discrimination on the grounds of language)

"I came an hour early because everyone else was telling me that they don't exactly follow the scheduled terms. I was scheduled to be photographed at 12:15. But the officer allowed his friends and relatives cutting in all the time, so I knew I would have to spend the entire afternoon there. When my name was finally called after at around 4 p.m., I went in, gave the officer the form I had filled out, and sat at the chair, trying to position myself in the best way for the picture. He started entering the information from the form into the computer, and at one moment he stopped, and said to me rather sternly: "What, you want a bilingual ID?" I said I wanted. And you won't believe this, he looked me straight into my eyes and said to me: "We don't do bilingual IDs." At first I couldn't believe that a civil servant empowered by the state could dare lie so blatantly, so I tried to explain myself: "No, no, you didn't understand, I didn't ask for the entire document to be written in two languages, I would just like to have my name and surname written also in my mother tongue, in Vlach." But he said: "Yes, I understand, and we don't have that option, no, we don't have the Vlach option." I got infuriated and asked to speak to the Chief of the Police, and this, I think, scared him a bit, so he said: "Oh, wait, wait, let me see what's in this computer, let me see what I can do..." What "he" can do, as if it was "him" granting me this favour! I told him he had no right to speak to me in a condescending voice, and if he went on like that I would take it as an act of humiliation and will complain to the Anti-Discrimination Commission. And he said: "Wow, you're one fighter lady, aren't you?" Well, to be honest, I took this as a compliment so I didn't comment on this last remark. But as he went on entering the information in the computer and then as he took the photo of me, he kept babbling how such "bilingual" applications took him twice as much time to do his work than just in one language, and he was not paid enough to do a double job..."

Situation C

(discrimination on the grounds of "other status")

"I was about to go to bed, when I received a text message on my mobile phone. A friend of a friend of a friend was asking for blood type AB donations for her father, who was to be urgently operated on early the next morning. I replied that she could count on me.

Next morning I showed up at the Transfusion Institute, where I met my friend, and she had brought along three other acquaintances, two boys and a girl, who were also suitable as donors. The doctors told us that together with

the two units of blood the hospital already had, the four of us were quite enough to provide the remaining amount of blood that was necessary for the operation.

But before we could have our blood drawn, we were supposed to fill out these forms, some kind of formalities, they said. And that's where I made my fatal mistake! There was a question in this form whether the potential blood donor of male sex had recently engaged in sexual intercourse with another male. And I said yes! I was gay, and I was proud about it, I didn't want to hide my true self from anyone! And I really believed that the Institute needed this information for merely statistical purposes – I could never believe they were going to use this information against me!

The nurse collected our forms, and handed them over to a doctor. He examined the forms closely, and after ten minutes or so, stood up from his desk, and said: "I'm sorry, although you're all AB blood type, none of you can make the donation now." We were shocked! It turned out that one of the two boys had himself been operated on recently, and for reasons of his own safety, it was not recommended to draw any blood from his organism yet. The other boy was seriously sick and was on some heavy medications, so his blood was also not suitable. When it came to the girl, she appeared to be a regular blood donor, and the last time she had donated blood was just two months earlier, so again, drawing more blood now would pose a risk to her health. And as for myself – they didn't want any of my blood because I was gay and "by definition" I could be HIV+. Can you believe that?!? "By definition," just because I'm homosexual!..."

Закључак

Током писања рада били смо мотивисани намером да представимо неке од могућих стратегија за интегрисање вокабулара везаног за људска права у вежбањима намењеним за студенте енглеског језика за посебне циљеве. Како што се могло видети из вежбања које смо представили, тај тип вокабулара може се веома успешно представити и изучавати преко употребе аутентичних материјала који су модификовани и прилагођени како би одговорили специфичним потребама студената. Приступ заснован на аутентичним текстовима, који смо користили у осмишљавању вежбања у нашем раду, могао би бити од велике помоћи наставницима енглеског језика из ове области у трагању за идејама и решењима у процесу захтевног и изазовног задатка развијања наставних материјала, не само за теме људских права, већ и за друге теме везане за област полиције и безбедности.

Литература:

1. *About Amnesty International*, <http://www.amnesty.org/en/who-we-are/about-amnesty-international>.
2. Anđelić-Nikolendžić, V., Stojov, M. (2002): *Engleski jezik 2*, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd.
3. Anđelić-Nikolendžić, V. (2002): *English Reader for Law Enforcement Officers*, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd.
4. Gebhard, J. G. (1996): *Teaching English as a Foreign Language: A Teacher Self-Development and Methodology Guide*, The University of Michigan Press, Ann Arbor.
5. Nikolendžić, V. (1995): *English Reader for Law Enforcement Officers*, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd.
6. Nunan, D. (1988): *Learner-Centered Curriculum*, Cambridge University Press, Cambridge.
7. Pavlović, I., Mićović, D. (2002): *Izbor engleskih tekstova sa vežbanjima*, Policijska akademija, Beograd.
8. Pavlović, I., Anđelić-Nikolendžić, V. (2010): Zastupljenost teme ljudskih prava u udžbeničkoj literaturi KPA na predmetu engleski jezik, *Bezbednost*, 2/2010, MUP, Beograd, str. 124–133, http://prezentacije.mup.gov.rs/upravazaobrazovanje/aktuelno/bezbednost_2_2010.pdf.
9. Tarnopolsky, O. (2009): Content-based internet-assisted ESP teaching to Ukrainian university students majoring in psychology, *The reading matrix*, 9(2), pp. 184–197.
10. Council of Europe, *The ECHR in 50 Questions*, http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/5C53ADA4-80F8-42CB-B8BD-CBBB781F42C8/0/FAQ_ENG_JANV2012.pdf.
11. Council of Europe, *European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/126.htm>.
12. Council of Europe, European Convention on Human Rights, as amended by Protocols Nos.11 and 14, *Council of Europe Treaty Series*, No. 5.

Strategies for integrating human rights vocabulary in esp course materials

Summary: English language instruction plays a significant role in the process of educating prospective law enforcement professionals. Apart from acquiring knowledge relevant to their field of study, they should also possess English language skills which would enable them to communicate successfully in a variety of situations.

The paper provides an overview of a variety of strategies that can be employed by ESP course designers in developing classroom materials for teaching vocabulary related to human rights, specifically to students of English for law enforcement. Selected vocabulary from the area of human rights is incorporated into classroom exercises of various types whose aim is to enhance students' knowledge of specialized terminology necessary for their future profession.

Key words: ESP (English for specific purposes), exercises, human rights, vocabulary, course materials